

ДЕМОГРАФІЧНІ ЗМІНИ У ЗВ'ЯЗКУ З МІГРАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ В УКРАЇНІ: МІЖРЕГІОНАЛЬНІ ВІДМІННОСТІ

Шиян Б.В,
здобувач вищої освіти,
Миколаївський національний аграрний університет
Науковий керівник – Олійник Т. Г.,
кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємств,
Миколаївський національний аграрний університет

Питання демографічних змін у зв'язку з міграційними процесами в Україні є надзвичайно актуальним, оскільки демографічна ситуація в країні суттєво змінилася через війну, внутрішню міграцію та загострення економічних проблем. Україна стикається з різким скороченням населення, особливо в східних і південних регіонах, де інтенсивні бойові дії змусили мільйони людей стати внутрішньо переміщеними особами (ВПО). За даними ООН, близько 8 мільйонів українців покинули країну з початку війни в 2022 році, і ще понад 5 мільйонів стали ВПО. Це спричинило суттєві зміни у демографічній структурі регіонів, що особливо відчутно в сільській місцевості, де і без того спостерігалось зниження народжуваності та високий рівень старіння населення.

Війна посилила регіональні диспропорції в демографічних показниках. У західних регіонах, таких як Львівська та Закарпатська області, спостерігається тимчасове зростання населення через вплив біженців, тоді як в інших частинах країни, зокрема в Донецькій, Луганській та Харківській областях, відбувається катастрофічне зменшення чисельності населення через евакуацію. Народжуваність по країні знижується, а смертність зростає через погіршення медичних послуг, інфраструктури та психологічний стрес, пов'язаний з війною. Ця ситуація також впливає на робочу силу в країні, оскільки трудова міграція, особливо серед чоловіків, значно впливає на економіку і соціальну структуру регіонів. [1]

Демографічна ситуація в Україні під впливом війни та міграційних процесів зазнала як короткотермінових, так і довготривалих змін. Війна, розпочата росією у 2022 році, суттєво прискорила вже існуючі негативні

тенденції, такі як зниження народжуваності та старіння населення. За даними Державної служби статистики України, ще до початку війни, в 2021 році, природний приріст населення був від'ємним: рівень народжуваності становив 7.7 на 1000 осіб, тоді як смертність — 15.1 на 1000 осіб. Це означало, що кількість померлих майже вдвічі перевищувала кількість народжених. Війна додала до цих показників кризовий вимір: сотні тисяч людей загинули або стали інвалідами, що ще більше збільшує показники смертності.

Ключовим аспектом міжрегіональних відмінностей стало переміщення населення. Західні області України, такі як Львівська, Івано-Франківська та Волинська, зазнали найбільшого напливу внутрішньо переміщених осіб. За даними Міжнародної організації з міграції (МОМ), понад 5 мільйонів українців були змушені переселитися всередині країни через бойові дії. У цих регіонах тимчасово зросла кількість населення, що призвело до збільшення навантаження на соціальні служби, школи, лікарні та інфраструктуру. Львів, наприклад, прийняв понад 600 тисяч переселенців у перші місяці війни. Однак, ця ситуація є нестабільною, оскільки частина переселенців згодом виїхала за кордон або повернулася до своїх домівок після стабілізації ситуації в деяких регіонах. [2]

Натомість східні та південні області України, такі як Донецька, Луганська, Херсонська та Запорізька, постраждали найбільше. Тут кількість населення скоротилася на мільйони через активні бойові дії, евакуації та масову міграцію до більш безпечних регіонів або за кордон. Ці області і до війни мали серйозні демографічні проблеми через старіння населення та високу смертність, але війна значно поглибила ці виклики. Відповідно до звіту ООН, Донецька та Луганська області втратили понад 50% свого населення через війну. Важливо також враховувати, що багато молодих та працездатних громадян покинули ці регіони, що ставить під загрозу їхнє відновлення після війни.

Зовнішня міграція також відіграє важливу роль у зміні демографічного профілю України. За даними Євростату, близько 8 мільйонів українців виїхали до країн ЄС після початку війни. Найбільші міграційні потоки спрямовані до Польщі, Німеччини та Чехії. Польща прийняла понад 1.5 мільйона українців,

надаючи їм тимчасовий захист і доступ до ринку праці. Це стало важливим демографічним викликом для України, оскільки більшість мігрантів – це жінки та діти, тоді як чоловіки залишаються в країні через мобілізацію. Така ситуація призводить до диспропорції у віковій та статевій структурі населення в окремих регіонах, що може мати довготривалі соціальні наслідки. [3]

Таким чином, демографічні зміни в Україні мають значні міжрегіональні відмінності, що залежать від інтенсивності бойових дій, масштабів міграції та регіональної специфіки. Ці процеси можуть мати тривалий вплив на відновлення країни після війни, зокрема у відбудові регіонів і вирішенні проблем старіння населення та браку робочої сили.

Список використаних джерел

1. Дзеніс О., Шарко Н.. Міжнародна міграція робочої сили в сучасних умовах та її вплив на міграційну політику держави. *Економіка та суспільство*, 2022, с. 37.

2. Сімахова А. О., Церковний, І. О.. Міграційні процеси в Україні в умовах війни: соціальний аспект. *Економіка, управління та адміністрування*, 2022, № 4 (102), с. 61-64.

3. Литвинчук О. В., Юрківський О. Й.. Міграційні процеси в Україні: загрози в умовах російсько-української війни. *Економіка, управління та адміністрування*, 2023, № 2 (104), с. 71-78.